

การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อใน มหาวิทยาลัยเอกชน ประเทศไทย

Intercultural Communication and Self-Adjustment of Chinese Students in
Private University; Thailand

ผศ.ดร.ดวงทิพย์ เจริญรุกษ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว และวิธีการปรับตัวของนักศึกษาจีน รวมถึงปัญหาที่พบและวิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน โดยผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาเฉพาะนักศึกษาชาวจีน ซึ่งเป็นประเทศที่มีจำนวนนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อยังมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมากที่สุดทั้งในมหาวิทยาลัยรัฐบาลและมหาวิทยาลัยเอกชน ตามข้อมูลสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2556 ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชน 3 อันดับแรกที่มียุโรปนักศึกษาจีนเลือกศึกษาต่อมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มีจำนวนนักศึกษาจีนศึกษา อยู่ 1,010 คน รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวน 661 คน และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวน 519 คน (ข้อมูลสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2556)

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้ ประเด็นแรก คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การปรับตัว และวิธีการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น สามารถสรุปได้ 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1) มิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยจะมีผลต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีนในช่วงแรกเมื่อนักศึกษาจีนเดินทางเข้ามายังประเทศไทย อาจเกิดความไม่คุ้นชินกับวัฒนธรรมบางอย่างของคนไทย ซึ่งยังพบว่ามิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะประกอบด้วย 4 มิติ คือ มิติความแตกต่างในเรื่องความเป็นส่วนตัว (Individualism / Collectivism) มิติความแตกต่างในเรื่องของอำนาจ (Power Distance) มิติความแตกต่างในเรื่องของเวลาในการทำงานร่วม (Short – Term / Long – Term Orientation)

* ผศ.ดร.ดวงทิพย์ เจริญรุกษ์ : อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

และมีมติความแตกต่างในเรื่องของการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Uncertainty Avoidance) 2) บริบทของสังคมไทย พบว่า การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและปรับตัวจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนนั้นจะอยู่ภายใต้บริบทของสังคมไทย กล่าวคือ นักศึกษาจีนสามารถนำวัฒนธรรมที่ติดตัวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่พบเจอ ซึ่งทำให้ความตระหนกทางวัฒนธรรมในช่วงแรกลดน้อยลงและสามารถปรับเปลี่ยนเป็นความเข้าใจในมิติทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ของประเทศไทยมากขึ้น 3) ความสามารถทางการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม พบว่า การสื่อสารถือเป็นปัญหาหลักด้านการปรับตัวของนักศึกษา โดยนักศึกษาจีนส่วนใหญ่สามารถในการตีความหมายจากภาษาท่าทาง หรืออวัจนภาษา นอกจากนี้ การเรียนรู้ภาษาไทยภายนอกชั้นเรียนก็มีส่วนช่วยให้การปรับตัวของนักศึกษาจีนดีขึ้น โดยนักศึกษาจีนจะศึกษาภาษาไทยด้วยตนเอง หรือให้เพื่อนคนไทยช่วยสอน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาจีนลดความตึงเครียด และเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมมากขึ้น สำหรับวิธีการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชนของประเทศไทย พบว่า นักศึกษาจีนพยายามการเรียนรู้ และทำความเข้าใจต่อมิตินิยมความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรม ในบริบทของสังคมไทย รวมถึงรูปแบบการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่เหมาะสมซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าวิธีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการปรับตัวของนักศึกษาจีนมีเรื่องของทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อส่วนบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย สำหรับประเด็นที่สองคือ ปัญหาที่พบและวิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่นักศึกษาจีนพบ คือ ปัญหาทางด้านอากาศ อาหาร และการสื่อสาร ซึ่งปัญหาที่ประสบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านการสื่อสารหรือภาษา ซึ่งนักศึกษาจีนจะมีวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันออกไป โดยวิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนมีตั้งแต่การหาข้อมูลเพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้จากพจนานุกรม การพูดคุยปรึกษากับอาจารย์คนไทย เจ้าหน้าที่คนไทยที่ดูแล และเพื่อนชาวไทย รวมถึงการใช้อวัจนภาษาในการสื่อสาร ทั้งนี้ วิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนยังคงอยู่ภายใต้กรอบบริบทของสังคมไทยนั่นเอง ทั้งนี้ นักศึกษาจีนส่วนใหญ่ยังมีการศึกษาข้อมูลด้านวัฒนธรรมของประเทศก่อนเดินทางเข้ามาศึกษาต่อ รวมถึงบางคนมีการเรียนรู้ภาษาไทยมาบ้างเล็กน้อย เพื่อลดความตึงเครียด และเพื่อให้ตนเองสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคมไทยง่ายขึ้น

Abstract

The objectives of this study was to study the intercultural communication, the factors effecting to self-adjustment, and self-adjustment methods, including the problems and the solutions of Chinese students in private universities; Thailand. The participants of this study were Chinese students, which are the highest number of international students in both government universities and private universities of Thailand. Thus, this study was collected qualitative data with Chinese students, who were studying in the first three private university ranking of most Chinese students choose to study in Thailand. There were Assumption University (1,010 Chinese students), Dhurakij Bundit University (661 Chinese students), and Kasem Bundit University (519 Chinese students).

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

The research findings were presented as three perspectives. Firstly, the intercultural communication and factors affected to self-adjustment of Chinese students were multi-cultural dimension (individualism/collectivism), differences of power (power distance), differences of time management of teamwork (short-term/long-term orientation), and differences of risk avoidance (uncertainty avoidance). Secondly, it was Thai context. It revealed that Chinese students could apply their cultural background to Thai context. It would lead to the less cultural anxiety and apprehension. Thirdly, it was cross-cultural communication competency. Chinese students could interpret the communication meaning based on paralanguage and non-verbal communication. Also, they had the extra Thai language class.

According to self-adjustment methods of Chinese students, it found that Chinese students used the ways of learning and made the understanding for cultural dimension, Thai context, and intercultural communication. They also depended on their own attitudes, values, and beliefs. The problems and solutions of Chinese students were weather, food, and communication. The big problem was communication or language. They solved this problem by searching information from internet and dictionary, discussing with advisor, guidance, and Thai friend, including using non-verbal communication in intercultural communication context. Additionally, they tried to solve the problems under Thai context. Most of Chinese students gained more information about Thai culture before they arrived Thailand. Some Chinese students studied and prepared to Learn Thai language with the main purpose of anxiety reduction and making self-adjustment easily.

บทนำ

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ สร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชน และสังคมในทุกด้าน การสื่อสารจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน อันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร สุขุม อยู่สิน (2527) ได้อธิบายว่า กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อกลุ่ม มีองค์ประกอบ คือ ผู้ส่งสารเป็นผู้ทำหน้าที่ส่งข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางที่เรียกว่าสื่อ โดยการสื่อสารนั้นมีหน้าที่ทั้งแบบสื่อสารทางเดียว และสื่อสารแบบสองทาง ซึ่งผู้ส่งสารจำเป็นต้องมีทักษะในการสื่อสาร มีเจตคติต่อตนเอง และความรู้ในเรื่องที่จะส่ง หากอยู่ในระบบสังคมเดียวกับผู้รับสารก็จะทำให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพ ข่าวสารในกระบวนการติดต่อสื่อสารก็มีความสำคัญ ข่าวสารที่ดีต้องแปลเป็นรหัส เพื่อสะดวกในการส่ง การรับ และตีความ

จากคำอธิบายความหมายของการสื่อสาร ทำให้ทราบว่า การสื่อสารมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำ ความเข้าใจร่วมกัน หากการสื่อสารมีผู้ส่งสารและรับสารอยู่ในชาติเดียวกัน วัฒนธรรมเดียวกันย่อมทำให้การสื่อสารนั้นมีความเข้าใจต่อกันง่ายขึ้น แต่หากการสื่อสารนั้นเกิดขึ้นกับผู้รับหรือผู้ส่งสารที่ต่างชนชาติ ภาษา และวัฒนธรรมแล้วย่อมทำให้เกิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม อีกทั้ง ในปัจจุบันประเทศไทยมีชาวต่างชาติที่นิยมเดินทางเข้ามาเพื่อการศึกษา การท่องเที่ยว และการทำงานเป็นจำนวนมาก การเดินทางเข้ามาของบุคคลที่ต่างวัฒนธรรมทำให้บุคคลต้องรู้จักเรียนรู้พฤติกรรมของคนวัฒนธรรมนั้นๆ เพื่อความอยู่รอด ดังนั้นการปรับตัวในการใช้ชีวิต การพยายามทำความเข้าใจในพฤติกรรม การสื่อสารของบุคคลที่ต่างวัฒนธรรมจึงเป็น

ประเด็นที่น่าสนใจ

การเดินทางเข้ามาของบุคคลต่างชาติ ต่างวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป การศึกษาถือเป็นวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่ง โดยชาวต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นทุกปี อันเนื่องมาจากพัฒนาการของการศึกษาไทยที่มุ่งเน้นความเป็นนานาชาติและมีการเปิดเสรีทางการศึกษา จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า นักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยมากที่สุด คือ นักศึกษาจาก ประเทศจีน รองลงมา ได้แก่ เมียนมา ลาว เวียดนาม และกัมพูชา ตามลำดับ หากพิจารณาตามทวีป นักศึกษาจากประเทศในทวีปเอเชียเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปแอฟริกา ทวีปออสเตรเลีย และทวีปอเมริกาใต้ตามลำดับ

ตารางที่ 1.2 แสดงข้อมูลนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2556

ลำดับ	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556
1	จีน (8,993 คน)	จีน (9,329 คน)	จีน (8,444 คน)	จีน (6,965 คน)	จีน (6,663 คน)
2	ลาว(1,254 คน)	ลาว (1,311 คน)	เมียนมา (1,481 คน)	เมียนมา (1,198 คน)	เมียนมา (1,610 คน)
3	เมียนมา (1,205 คน)	เมียนมา (1,310 คน)	ลาว (1,344 คน)	เวียดนาม (980 คน)	ลาว (1,372 คน)
4	เวียดนาม (1,141 คน)	เวียดนาม (1,100 คน)	เวียดนาม (1,290 คน)	ลาว (833 คน)	เวียดนาม (1,083 คน)
5	กัมพูชา (1,009 คน)	กัมพูชา (944 คน)	กัมพูชา (955 คน)	สหรัฐอเมริกา (746 คน)	กัมพูชา (1,018 คน)

ที่มา : ข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

จากเว็บไซต์ [www. http://inter.mua.go.th/](http://inter.mua.go.th/)

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาจีน คือ กลุ่มนักศึกษาต่างชาติที่สนใจเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยมากที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ซึ่งแต่เดิมสถาบันอุดมศึกษาที่นักศึกษาจีนนิยมเข้ามาศึกษาต่อ คือ มหาวิทยาลัยในกลุ่มราชภัฏ แต่ด้วยความซับซ้อนในขั้นตอนหลายประการ ทำให้นักศึกษาจีนเหล่านี้ปรับการเลือกสถาบันสำหรับการเรียนไปที่มหาวิทยาลัยเอกชนมากขึ้น (ผู้จัดการออนไลน์, 26 มกราคม 2560) โดยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งได้มีการปรับตัว มีการเปิดหลักสูตรต่างๆ ที่มีความหลากหลายเพื่อรองรับความต้องการและเป็นทางเลือกให้กับนักศึกษาต่างชาติ รวมถึงระบบการเรียนการสอนที่มีทั้งหลักสูตรภาษาไทย และหลักสูตรภาษาอังกฤษ หรือหลักสูตรนานาชาติ ซึ่งมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการเปิดรับนักศึกษาจีนในลักษณะของการเซ็นหนังสือบันทึกข้อตกลงร่วมกัน หรือ MOU ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศจีน ซึ่งเป็นลักษณะโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา หรืออีกลักษณะ คือ ประเทศจีนส่งนักศึกษามาเรียน และไทยส่งอาจารย์ไปเรียนภาษาจีน ซึ่งมีทั้งแบบหลักสูตรระยะสั้นและยาว

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication) และการปรับตัว (Self-Adjustment) จึงเป็นเรื่องสำคัญที่นักศึกษาต่างชาติต้องเผชิญ นักศึกษาจีนก็เช่นกัน ซึ่งปัญหาการปรับตัวนั้นถือเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งสำหรับผู้ที่มาอยู่ใหม่ในสังคมที่แตกต่างวัฒนธรรม มิใช่มีอิทธิพลเฉพาะคนแปลกหน้าเท่านั้น หากแต่เป็นเงื่อนไขหรือการพัฒนาที่เกิดขึ้นในสังคมของเจ้าบ้านด้วย กล่าวคือ การปรับตัวเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนแปลกหน้ากับสภาพแวดล้อม โดยบริบททางสังคมที่แตกต่างกันมีความสำคัญต่อการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลเป็นอย่างมาก (Gudykunst and Kim, 1992)) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติดังกล่าวนี้น ย่อมส่งผลต่อทักษะความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาต่างชาติ (พัชรภา ธีระอมรวิเศษ, 2556) ดังนั้น จึงสามารถอธิบายได้ว่า การสื่อสารที่เกิดขึ้นจากบุคคลที่มาจากต่างวัฒนธรรม อาจทำให้การรับรู้ และการตีความหมายของบุคคลที่เราปฏิสัมพันธ์ด้วยแตกต่างกันออกไป

จากหลักการและเหตุผลในข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาในประเด็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติในระดับปริญญาตรีที่เข้ามาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาจีนให้ความสนใจกับการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชนมากขึ้นทุกๆ ปี ส่งผลให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษานักศึกษาจีนที่อยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งบริบททางสังคมของมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนก็มีความแตกต่างกัน อีกทั้ง ในยุคปัจจุบันคือ ยุคที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มหาวิทยาลัยรัฐบาลมีการปรับตัวในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งเรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนและการรับนักศึกษา จึงส่งผลให้มหาวิทยาลัยเอกชนจำเป็นต้องมีการปรับกลยุทธ์ด้วยการเจาะกลุ่มของนักศึกษาต่างชาติ ด้วยการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนที่สามารถรองรับนักศึกษาต่างชาติได้ โดยนักศึกษาจีน คือ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับความสนใจมากที่สุด ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประชากรเด็กของประเทศจีนที่มีจำนวนมาก ตัวเลขอยู่ที่ประมาณ 6 -7 ล้านคนต่อปี แต่มหาวิทยาลัยของประเทศจีนไม่สามารถรองรับนักศึกษาทั้งหมดได้ จึงมีนักศึกษาส่วนหนึ่งพลาดจากการสอบเข้ามหาวิทยาลัยรัฐ และก็ยังอยากที่จะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา แต่ไม่สามารถจะเรียนในประเทศจีนได้ ดังนั้น นักศึกษากลุ่มนี้จึงให้ความสนใจที่จะมาศึกษาต่อที่ประเทศไทย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนัก และไม่แตกต่างจากประเทศจีน โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาจีนที่มาเรียนในประเทศไทย จะมาจากมณฑลต่าง ๆ ของประเทศจีนที่ไม่ใช่เมืองใหญ่ และมาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง ซึ่งอยากมีการศึกษาและอนาคตที่ดี (ผู้จัดการออนไลน์, 26 มกราคม 2560) โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นความสนใจไปที่การศึกษาถึงการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวในการใช้ชีวิตของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรมที่มิใช่วัฒนธรรมติดตัวของตนเอง

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การปรับตัว และวิธีการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาที่พบและวิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพื่อสร้างแนวทางการความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในแง่ของการปรับตัวทางวัฒนธรรม ตลอดจนวิธีการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษา และเรียนรู้ในประเทศไทย

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

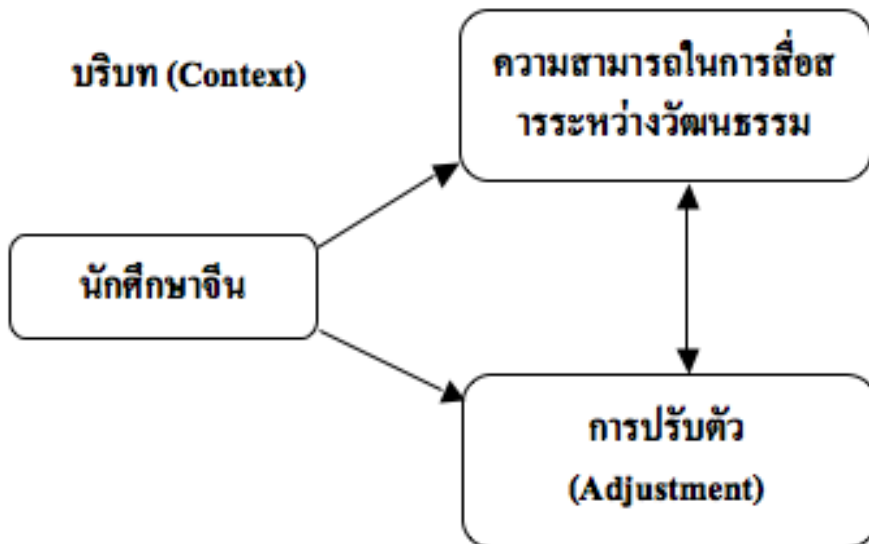
2) เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการสื่อสารภายใน ของสถาบัน การศึกษาที่มีนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

3) เพื่อสร้างความเข้าใจถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษา ต่างชาติ และสามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในบริบทการสื่อสารต่างวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้กรอบในการวิจัย

- 1) ทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication Theory)
- 2) แนวคิดการปรับตัว (Self-Adjustment)
- 3) แนวคิดเรื่องความสามารถทางการสื่อสาร (Communication Competence)
- 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 5) กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อใน มหาวิทยาลัย ได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสามเส้า (triangulation) ประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In - depth Interview) การสัมภาษณ์ กลุ่ม (focus group) และวิธีการสังเกตการณ์ (Observation) รวมถึงการวิเคราะห์จากเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (Document Analysis)

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ผู้วิจัยคัดเลือกมหาวิทยาลัยในการเก็บข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยเอกชน 3 อันดับแรกที่มีนักศึกษาจีนให้ความสนใจเดินทางมาศึกษาต่อมากที่สุดในประเทศไทย คือ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มีจำนวนนักศึกษาจีนศึกษา อยู่ 1,010 คน รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวน 661 คน และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวน 519 คน ตามลำดับ (ข้อมูลสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2556)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มกับกลุ่มนักศึกษาจีนก่อน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 6-8 คน เนื่องจาก ขนาดดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีขนาดพอเหมาะสมควร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำหน้าที่ในการดำเนินการสนทนาสอบถามคำถามด้วยตนเองเป็นหลัก พร้อมทั้งทำการบันทึกเทปและจดบันทึก (Note Taking)

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มนักศึกษาจีนภายหลังจากการดำเนินการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (focus group) เสร็จสิ้นแล้ว และสัมภาษณ์เชิงลึกกับอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนทั้ง 3 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยทำหน้าที่ในการดำเนินการสนทนาสอบถามคำถามด้วยตนเองเป็นหลัก พร้อมทั้งทำการบันทึกเทปและจดบันทึก (Note Taking)

3) การสังเกตการณ์ (Observation) ผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานที่ที่คาดว่าจะมีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภายในห้องเรียน และกิจกรรมที่นักศึกษาจีนเข้าร่วมในมหาวิทยาลัย ซึ่งในระหว่างการสังเกตการณ์นั้น จะมีผู้ช่วยวิจัยทำการบันทึกภาพพร้อมกันไปด้วย

4) ศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Document Analysis) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เอกสารทางวิชาการ รวมถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการปรับตัว

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลผลการวิจัยใน 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การปรับตัวและวิธีการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อ สามารถสรุปได้ 3 ประเด็นย่อย คือ

1) มิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาจีนในช่วงแรกเมื่อนักศึกษาจีนเดินทางเข้ามายังประเทศไทย นักศึกษาจีนอาจเกิดความไม่คุ้นชินกับวัฒนธรรมบางอย่างของคนไทย แม้ว่านักศึกษาจีนเองจะมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านวัฒนธรรมของประเทศก่อนเดินทางมาถึงแล้วก็ตาม แต่เมื่อนักศึกษาจีนต้องมาพบกับมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรมแล้ว ทำให้นักศึกษาจีนจำเป็นต้องเกิดการเรียนรู้ถึงความต่างต่างนั้น โดยในการศึกษาครั้งนี้พบมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม 4 มิติ คือ

1.1) มิติความแตกต่างในเรื่องความเป็นส่วนตัว (Individualism / Collectivism) พบว่า นักศึกษาจีนมองว่านักศึกษาไทยมีวัฒนธรรมการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งสำหรับนักศึกษาจีนแล้วกลับมีมุมมองว่าไม่จำเป็นต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มตลอดเวลา แต่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของสถานการณ์ที่พบเจอ แต่กระนั้น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมด้านนี้ก็ไม่ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาในการปรับตัวของนักศึกษาจีน เนื่องจากนักศึกษาจีนก็ยังคงตระหนักว่าการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มหรือการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนั้นก็ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับตัวได้เช่นกัน

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

1.2) มิติความแตกต่างในเรื่องของอำนาจ (Power Distance) พบว่า นักศึกษาจีนมีมุมมองว่า ประเทศไทยมีความแตกต่างด้านชนชั้นทางสังคม ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมเช่นเดียวกับประเทศจีน ซึ่งมีมิติทางวัฒนธรรมด้านนี้ นักศึกษาจีนเรียนรู้ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก และไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัวเช่นกัน

1.3) มิติความแตกต่างในเรื่องของเวลาในการทำงานร่วม (Short – Term / Long – Term Orientation) พบว่า มิติทางวัฒนธรรมในข้อนี้ นักศึกษาจีนมีค่านิยมเหมือนกับวัฒนธรรมของคนไทย คือ การให้ความสำคัญด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กล่าวคือ เมื่อนักศึกษาจีนเลือกเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย นักศึกษาจีนจะมีการวางแผนในระยะยาวสำหรับอนาคต จึงมีการสร้างความสัมพันธ์กับคนไทยในลักษณะ Long – Term Orientation

1.4) มิติความแตกต่างในเรื่องของการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Uncertainty Avoidance) พบว่า นักศึกษาจีนมีค่านิยมเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ กล่าวคือ แม้นักศึกษาจีนจะพบเจอปัญหาด้านการสื่อสารทั้งในชั้นเรียน และสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ภายใต้บริบทของสังคมไทย แต่นักศึกษาจีนมักเลือกการเผชิญหน้ากับความเสี่ยงนั้นโดยไม่หลีกเลี่ยง

2) บริบทของสังคมไทย พบว่า การปรับตัวจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนนั้นอยู่ภายใต้บริบทของสังคมไทย กล่าวคือ นักศึกษาจีนสามารถนำวัฒนธรรมที่ติดตัวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่พบเจอ ซึ่งทำให้ความตระหนกทางวัฒนธรรมในช่วงแรกเริ่มน้อยลง และปรับเปลี่ยนเป็นความเข้าใจในวัฒนธรรมต่างๆ ของประเทศไทยมากขึ้น เนื่องจาก นักศึกษาจีนเชื่อว่าการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของประเทศไทยนั้น จะทำให้ตนประสบความสำเร็จในการอาศัยอยู่ในประเทศไทยทั้งปัจจุบันและอนาคต

3) ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม พบว่า การสื่อสารถือเป็นปัญหาหลักของการปรับตัวของนักศึกษาจีน รวมถึงการเปิดเผยตนเอง จากการสัมภาษณ์นักศึกษาจีน ทำให้ทราบว่า นักศึกษาจีนส่วนใหญ่มีพื้นฐานภาษาไทยน้อยมาก และบางรายไม่สามารถฟัง พูด อ่าน หรือเขียนได้เลย ซึ่งนักศึกษาจีนจะต้องใช้เวลาในการปรับตัวพอสมควร จึงจะสามารถเข้าใจภาษาไทยได้ โดยนักศึกษาจีนส่วนใหญ่สามารถตีความหมาย จากภาษาท่าทาง หรือทางอวัจนภาษาได้ ซึ่งลักษณะการใช้ภาษากาย หรือ อวัจนภาษานั้น คนจีนและคนไทยมีลักษณะที่คล้ายกัน จึงไม่ยากต่อการทำความเข้าใจมากนัก นอกจากนี้ การเรียนรู้ภาษาไทยจากภายนอกชั้นเรียนก็มีส่วนช่วยให้การปรับตัวของนักศึกษาจีนดีขึ้น โดยนักศึกษาจีนอาจนำสื่อที่ได้จากการเรียนภาษาไทยมาเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือให้เพื่อนคนไทยช่วยสอน ซึ่งช่วยให้นักศึกษาจีนลดความตึงเครียด และเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมากขึ้น

สำหรับวิธีการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า นักศึกษาจีนใช้การเรียนรู้ และทำความเข้าใจต่อมิติความแตกต่างทางวัฒนธรรม บริบทของสังคมไทย และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งในการศึกษาค้นคว้า วิจัยสังเกตเห็นว่าวิธีการปรับตัวของนักศึกษาจีนมีเรื่องของทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อส่วนบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยนักศึกษาจีนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทย และวัฒนธรรมไทย อาทิเช่น คนไทยเป็นคนยิ้มง่าย อธิบายคดี เป็นมิตร และชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น นอกจากนี้ ด้านค่านิยมสามารถสรุปได้ว่า ค่านิยมของคนจีนและคนไทยมีทั้งคล้ายกันและแตกต่างกัน ซึ่งไม่ได้เป็นปัญหาต่อการปรับตัวของนักศึกษาจีน และประการสุดท้าย คือ ความเชื่อ กล่าวคือ นักศึกษาจีนมีความเชื่อเกี่ยวกับประเทศไทยในเรื่องการนับถือศาสนา ซึ่งส่วนใหญ่มีความเชื่อว่ามีศาสนาพุทธ และมีความเชื่อว่าคนไทยมีการแสดงความเคารพที่ด้วยวิธีการไหว้ ซึ่งมีความแตกต่างกับวัฒนธรรม

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ความเชื่อของนักศึกษาจีน ที่ส่วนใหญ่มีการนับถือศาสนาตามลัทธิ และการนับถือบรรพบุรุษ นอกจากนี้ การแสดงความเคารพของคนจีน คือ การโค้งคำนับ แต่กระนั้นประเด็นของความเชื่อนั้นไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชนแต่อย่างใด

ประเด็นที่สอง คือ ปัญหาที่พบและวิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่นักศึกษาจีนพบ คือ ปัญหาทางด้านอากาศ อาหาร และการสื่อสาร ซึ่งปัญหาที่ประสบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านการสื่อสารหรือภาษา ซึ่งนักศึกษาจีนมักมีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันออกไป โดยวิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนมีตั้งแต่การหาข้อมูลเพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้จากพจนานุกรม การพูดคุยปรึกษากับอาจารย์คนไทย เจ้าหน้าที่คนไทยที่ดูแล และเพื่อนคนไทย รวมถึงการใช้อวัจนภาษาในการสื่อสาร ทั้งนี้ วิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนยังคงอยู่ภายใต้บริบทของสังคมไทย โดยนักศึกษาจีนส่วนใหญ่มีการศึกษาข้อมูลด้านวัฒนธรรมของประเทศไทยก่อนเดินทางเข้ามาศึกษาต่อ รวมถึงบางคนมีการเรียนรู้ภาษาไทยมาบ้างเล็กน้อย เพื่อลดความตึงเครียดและสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคมไทยง่ายขึ้น

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นที่ได้ศึกษาดังต่อไปนี้

1) ประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การปรับตัว และวิธีการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ 3 ประเด็นย่อย คือ

1.1) มิติตความหลากหลายทางวัฒนธรรม พบว่า นักศึกษาจีนมีความตระหนกต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรมในช่วงแรกของการเดินทางเข้ามาศึกษาต่อยังประเทศไทย ซึ่งเกิดจากความไม่คุ้นชินในวัฒนธรรมบางอย่างของประเทศไทย แต่เมื่อนักศึกษาจีนอาศัยอยู่ในประเทศไทยระยะหนึ่งย่อมเกิดการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย จึงส่งผลให้ปัญหาการปรับตัวนั้นลดน้อยลงตลอดจนไม่มีปัญหาอีกต่อไป ดังเช่น Ward and Kennedy (1993) ที่สรุปเรื่องการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัวสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ การปรับตัวในด้านที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก โดยเน้นที่การ ควบคุมและจัดการกับความเครียด และการปรับตัวในด้านที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางสังคม โดยการเรียนรู้วัฒนธรรมทางสังคมของวัฒนธรรมใหม่ อีกทั้งความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่นักศึกษาจีนพบนั้นประกอบไปด้วยมิติตความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Greet Hofstede (2005) ซึ่งอธิบายถึงมิติตความแตกต่างของการสื่อสารต่างวัฒนธรรม

1.2) บริบทของสังคมไทย ซึ่งพบว่า การปรับตัวจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนนั้น อยู่ภายใต้บริบทของสังคมไทย กล่าวคือ นักศึกษาจีนสามารถนำวัฒนธรรมที่ติดตัวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่พบเจอ สอดคล้องกับ Martin and Nakayama (2010) ที่อธิบายถึงบริบทในการปรับตัวและการสื่อสารต่างวัฒนธรรมไว้ว่า บริบทเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากสังคมซึ่งจำเป็นต้องยอมรับสถานการณ์การสื่อสารที่เกิดขึ้น โดยการสื่อสารของบุคคลจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบท ซึ่งบริบทนั้นเกิดขึ้นจากโครงสร้างทางสังคม การเมือง และประวัติศาสตร์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการสื่อสารที่เกิดขึ้น โดยสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้อีกว่า เมื่อนักศึกษาจีนเดินทางมาถึงประเทศไทยช่วงแรกย่อมมีความตระหนกทางวัฒนธรรม แต่เมื่อผ่านช่วงแรกไปแล้วความตระหนกทางวัฒนธรรม ก็เริ่มลดน้อยลง และได้ปรับเปลี่ยนเป็นความเข้าใจในวัฒนธรรมต่าง ๆ ของประเทศไทยมากขึ้น เนื่องจากนักศึกษาจีนเชื่อว่าการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของประเทศไทยนั้น จะสามารถทำให้ตนประสบความสำเร็จในการอาศัยอยู่ในประเทศไทยทั้ง

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ปัจจุบันและอนาคต เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พัชรภา เอื้ออมรวิช (2556) ที่พบว่า บริบททางสังคมไทยมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาจีน รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Xichang Huang (2556) ที่พบว่า ครูชาวจีนที่สอนภาษาจีนในกรุงเทพมหานคร มีการปรับตัวในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปรับตัวด้านความรู้สึก (Affective Component) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การปรับตัวด้านพฤติกรรม (Behavior Component) และ การปรับตัวด้านความคิด (Cognitive Component) ตามลำดับ

1.3) ประเด็นเกี่ยวกับความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม พบว่า การสื่อสารถือเป็นปัญหาหลักของการปรับตัวของนักศึกษาจีน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรภา เอื้ออมรวิช (2556) ที่พบว่า ปัญหาในการปรับตัวของนักศึกษาจีน คือ ปัญหาเรื่องภาษา อากาศ อาหาร และความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมบางอย่างของประเทศไทย อีกทั้งยังพบว่า การขาดทักษะด้านภาษาไทยเป็นปัญหาสำคัญต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาจีน และจากการสัมภาษณ์นักศึกษาจีน ทำให้ทราบว่า นักศึกษาจีนส่วนใหญ่สามารถตีความหมาย จากภาษาท่าทาง หรือทางอวัจนภาษาได้ จึงทำให้ไม่ยากต่อการทำความเข้าใจมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเยาว์ กังเม้ง (2556) ที่ค้นพบว่า ระดับความสามารถของนักศึกษาจีนในการตีความภาษาท่าทางของคนไทย อยู่ในระดับสูง คือ สามารถคาดเดาได้ว่าคนไทยต้องการสื่อสารอะไร อาทิเช่น การพยักหน้า การพนมมือ และการโบกมือ เป็นต้น นอกจากนี้ การเรียนรู้ภาษาไทยจากภายนอกชั้นเรียนก็มีส่วนช่วยการปรับตัวของนักศึกษาจีน โดยนักศึกษาจีนอาจนำสื่อการเรียนภาษาไทยมาเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือให้เพื่อนคนไทยช่วยสอน จึงช่วยให้นักศึกษาจีนลดความตึงเครียด และเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมากขึ้น สอดคล้องกับ Deardoff (2008) ซึ่งสรุปกลุ่มของความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทัศนคติ (Attitude) ด้านการเปิดเผย การเคารพ (คุณค่าของทุกวัฒนธรรม) ความอยากรู้อยากเห็นและการค้นหา (ความอดทนต่อความไม่แน่นอน) ซึ่งถือเป็นรากฐานของความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม กลุ่มความรู้และทักษะ (Knowledge and Skill) อันมองความรู้และทักษะเป็นส่วนเติมเต็มซึ่งกันและกัน โดยการตระหนักรู้ตนเองในวัฒนธรรมที่เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเริ่มต้นความเข้าใจวัฒนธรรมอื่น และกลุ่มผลจากภายในและภายนอก (Internal and External Outcomes) คือ การสร้างความต้องการในเรื่องของความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม โดยความสามารถในการสื่อสารนั้น หมายรวมถึงการประยุกต์ การยืดหยุ่น ความรู้สึก และท้ายที่สุด คือ การประยุกต์กับมุมมองความสัมพันธ์ของชนชาติ

2) ประเด็นเกี่ยวกับปัญหาที่พบและวิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่นักศึกษาจีนพบ คือ ปัญหาทางด้านอากาศ อาหาร และการสื่อสาร ซึ่งปัญหาที่ประสบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านการสื่อสารหรือภาษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรากร เพ็ญศรีนุฑูร (2549) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการสื่อสารของนักศึกษาต่างชาติในวัฒนธรรมใหม่ คือ ภาษา เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ พัชรภา เอื้ออมรวิช (2556) ที่พบว่า ปัญหาหลักในการปรับตัวของนักศึกษาจีน คือ ปัญหาเรื่องภาษา โดยพบว่าภาษาไทยเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาจีน ซึ่งนักศึกษาจีนจะมีวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันออกไป โดยมีตั้งแต่การค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมในอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้จากพจนานุกรม การพูดคุยปรึกษากับอาจารย์คนไทย เจ้าหน้าที่คนไทยที่ดูแล และเพื่อนชาวไทย รวมถึงการใช้ວິຈນภาษาในการสื่อสาร ทั้งนี้ วิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาจีนจะยังคงอยู่ภายใต้บริบทของสังคมไทย สอดคล้องกับ เมตตา วิวัฒนานุฑูร (2548) ที่อธิบายว่า บริบทและสภาพแวดล้อมต่างๆ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมในลักษณะที่มีอิทธิพลต่อกัน กล่าวคือ วัฒนธรรม

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

กำหนดสภาพแวดล้อมและบริบทของการสื่อสาร บริบทแต่ละบริบทต้องคำนึงถึงกฎในการสื่อสารต่างกัน ระดับการผ่อนปรนทางกฎหมายและสังคมมีผลต่อการปรับตัวของบุคคล ขณะเดียวกัน สภาพแวดล้อมก็เป็นตัวกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ความสามารถและประสิทธิภาพของการสื่อสารต่างวัฒนธรรม จึงขึ้นอยู่กับความเข้าใจและตระหนักถึงองค์ประกอบแต่ละตัวในกระบวนการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม ทั้งนี้ นักศึกษาจีนส่วนใหญ่มีการศึกษาข้อมูลด้านวัฒนธรรมของประเทศไทยก่อนเดินทางเข้ามาศึกษาต่อ รวมถึงบางคนมีการเรียนรู้ภาษาไทยมาบ้างเล็กน้อย เพื่อลดความตึงเครียด และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคมไทยง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

1) จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาจีนส่วนใหญ่ คือ ปัญหาด้านภาษา ดังนั้น ทางคณะของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีนักศึกษาจีนเข้าศึกษา ควรมีกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาพื้นฐานด้านภาษาไทย อาทิเช่น กิจกรรม Buddy โดยจับคู่คนไทยและนักศึกษาจีน ทั้งนี้ นอกจากจะช่วยให้นักศึกษาไทยและนักศึกษาจีนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาแล้ว ยังเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีนร่วมกันอีกประการหนึ่งด้วย

2) ทางสถาบันหรือโรงเรียนที่มีนักศึกษาจีนศึกษาอยู่ ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านภาษาไทยให้กับนักศึกษาจีนเพิ่มเติม ด้วยการมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับรายวิชาภาษาไทยก่อนเดินทางเข้ามาศึกษาต่อ หรือภายในชั้นเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถทางการสื่อสารภาษาไทยให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาจีน

3) ทางผู้ดูแลหลักสูตรที่มีนักศึกษาจีนเข้าศึกษาต่อ ควรทำการศึกษาวัฒนธรรมจีนเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสามารถแนะนำวิธีการปรับตัวต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยของประเทศไทย หรือ ทำการอบรมนักศึกษาไทยให้ตระหนักถึงวิธีการอยู่ร่วมกันของบุคคลต่างวัฒนธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้ทั้งสองวัฒนธรรมมีความเข้าใจกัน และรู้จักเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยเอกชนเพียงเท่านั้น ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตควรมีศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยรัฐบาลเพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันในเรื่องใดบ้าง เนื่องจากบริบทแวดล้อมของสังคมมหาวิทยาลัยเอกชนและรัฐบาลนั้นมีความแตกต่างกัน จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาในอนาคต

2) การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาที่การปรับตัวของนักศึกษาจีนเพียงอย่างเดียว ดังนั้น ในอนาคตควรมีการศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาต่างชาติ ชาติอื่น ๆ เพิ่มเติม เนื่องจาก มหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีนักศึกษาต่างชาติที่นอกเหนือจากนักศึกษาจีนอีกมากมาย อาทิเช่น นักศึกษาจากประเทศเมียนมาและประเทศภูฏาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- พระเพเยาว์ กังเม้ง. (2556) **ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
[Pomphayao Kongmeng. (2013) Intercultural communication competence and self-adaptation of Chinese students in Rangsit University. (Master's Thesis). Rangsit University.]
- พัชรภา เอื้ออมรวนิช. (2556) **การปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต . มหาวิทยาลัยรังสิต. [Patcharapa Euamornvanich. (2013) Adjust of Chinese Students in Dhonburi Rajabhat University. (Degree of Doctor Thesis). Rangsit University.]
- เมตตา วิวัฒน์านุกูล. (2548) **การสื่อสารต่างวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
[Metta Vivatananukul. (2005) Intercultural communication. Bangkok, Chulalongkorn University.]
- วารการ เพ็ญศรีนุกูร. (2549) **การสื่อสารต่างวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในโครงการเวิร์ค แอนด์ แทรเวล ยู.เอส.เอ.** วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาชาวศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [Varakorn Pensrinukoon. (2006) Intercultural communication of Thai students in USA. (Master's Thesis). Chulalongkorn University.]
- สุมน อยุ่สิน .(2527) **พฤติกรรมการสื่อสารและการผสมผสานกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไทย ศึกษาเฉพาะชาวจีนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาการประชาสัมพันธ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [Sumon Yusin. (1984) Communication behavior and Thai cultural assimilation : a study of chinese in Chiang Mai municipal area. (Master's Thesis). Chulalongkorn University.]
- Gudykunst, W.B. and Kim, Y.Y. (1992) **Communicating with Strangers: An Approach to Intercultural Communication**. New York: McGraw - Hill, Inc.
- Hofstede, G. and Hofstede, G.T. (2005) **Cultural and Organizations: Software of the mind**. Revised and Expanded 2th edition. New York: McGraw – Hill Companies.
- Lustig, Myron W. and Koester, J. (1993) **Intercultural competence: Interpersonal across cultures**. New York : Harper Collins College Publishers.
- Martin, J.N. and Nakayama, T.K. (2010) **Intercultural Communication in Context**. 5th edition. New York: McGraw – Hill.

เว็บไซต์

- Manager Online.(2559) **เด็กจีนแท้เข้าเรียนมหาลัยเอกชนไทย 80% จบเลือกทำงานเมืองไทย (ออนไลน์)**. แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/SpecialScoop/ViewNews.aspx?NewsID=9590000027358> , 10 ธันวาคม 2559. [Manager Online. Chinese student popular study at Private University. Access: <http://www.manager.co.th/SpecialScoop/ViewNews.aspx?NewsID=9590000027358>, December 10, 2016.]

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2556) **แสดงจำนวนและร้อยละนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำแนกตามประเทศเป็นรายสถาบัน ปี พ.ศ. 2556 (ออนไลน์).** (2556) แหล่งที่มา: http://inter.mua.go.th/wp-content/uploads/2016/11/08-table4_level-%E0%B8%9B%E0%B8%B5-56.pdf, 10 ธันวาคม 2559. [Office of the Higher Education Commission. Number and Percentage of International Students Classified by Level of Study and Institution. Access: http://inter.mua.go.th/wp-content/uploads/2016/11/08-table4_level-%E0%B8%9B%E0%B8%B5-56.pdf, December 10, 2016.]

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2556) **บทสรุปผู้บริหาร (ออนไลน์)** แหล่งที่มา: <http://inter.mua.go.th/>, 10 ธันวาคม 2559. [Office of the Higher Education Commission. Report on Internationalizations Policy & Strategy. Access: <http://inter.mua.go.th/>, December 10, 2016.]

Deardoff .D.K. (2008) **Intercultural Competence – The Key Competence in 21th Century (Online).** available at : http://bertesmann-stiftung.de/bst/de/media/xcms_bst_dms_30238_30239_2.pdf (12 ธันวาคม 2559)